

Fejér Dénes

AZ 1956-OS FORRADALOM SZEGEDI RÉSZTVEVŐI

Rövid előadásom javasolt címének megváltoztatását kértem az „1956-os hősök”-ről „Az 1956-os forradalom résztvevői”-re. A „hősök” fogalom az elmúlt évtizedek során nem kevés negatív, gúnyos mellékhangot kapott, a „résztvevők”, „szereplők” meghatározás azonosult a valós szerep jelzőjével.

A ma is élő egykori szegedi résztvevők száma egyre fogy, mint hiteles történelmi tanú, alig lelhető föl. S ezzel párhuzamban szaporodik a hamis, valótlan, esetenként nevetséges vagy sértően hazug szereplők és visszaemlékezések száma. Vállalt vagy hivatásos visszaemlékezőktől lehet olvasni mellbevágóan hamis, valótlan szövegeket. E tethelyre utaló konferencia talán elfogadja az itt, a tethelyen elhangzó korrekciókat is. Ennek reményében köszönöm a meghívás ritka ismétlődését, és a csaknem az utolsó helyre besorolt sorrendet, mert ez gazdag érv- és bizonyíték-muníciót biztosíthat egy hasonló alkalomra (ha kerül rá sor!).

A POFOSZ, a Magyar Politikai Foglyok Szövetségének létrejötté, alapítása 1989. február 19-én történt Budapesten, a második kerületi Frankel Leó utca 7. szám alatt, Fónay Jenő lakásában. A tíz alapító közül heten vállalták a megalakuló szervezetben való tagság akkori kockázatát. Az alapítók Fónayt országos elnökké, Forgách Ferencet elnökhelyettessé választották meg. Mindketten halálos ítéletet kaptak forradalmi szerepük megtorlása során, és számos halálraítélt és kivégzett társuk közül mindketten kegyelmet kaptak, általuk azóta sem megismert ok miatt. Fónay 13 évig volt a POFOSZ elnöke, azután lemondott Vasvári Vilmos javára, aki ezt megelőzően már öt éve végezte elnökhelyettesként, majd ezt követően elnökként még öt évig, 2006-ig az országos szervezet vezetését. Vasvári vezetésének tíz éve alatt volt a POFOSZ működésének aranykora. Az alapítás alkalmával megválasztott hét fő közül Forgách szinte hónapok alatt, és a többiek is rövid idő után kiváltak a vezetésből.

A POFOSZ Csongrád megyei szervezete 1989. év december 8-án alakult meg Szegeden, a Tímár utca 8. szám alatti házban, Karácsonyi Mihály egykori tímárműhelyében, 27 fővel, egykori börtönviselt és internált fogolytársakból. Közöttük voltam magam is, sorsegyüttes bajtársaimmal, mivel az év július hónapban beléptem a megalakult POFOSZ-ba 886. sorszámú tagként. A huszonhét résztvevő írásbeli javaslatai alapján három főt jelöltek a megyei elnök tisztre: Kovács Lajost, Karácsonyi Mihályt és Fejér Dénest. Mikor a jelölés eredménye ismertté vált, Kovács Lajos és Karácsonyi Mihály lemondott a jelöltségről Fejér Dénes javára.

Így ellenszavazat nélkül engem választottak megyei elnökké. Azóta is megyei elnök vagyok. A megalakulást közzétettük a Délmagyarországban, és erre még december hónapban több mint száz tag lépett be a POFOSZ-ba. Tizennégy tagú megyei elnökséget alapítottunk, amelybe bekerültek a legsúlyosabb büntetést letöltött tagok közül a megyei nagyobb helységekből alakult POFOSZ-szervezetek választott elnökei és szándékunk szerinti legalkalmasabb vezetői képességű emberek. Hódmezővásárhelyen, Makón, Csongrádon, Kisteleken, Ruzsán, Mórahalmon, Szegváron, Domaszéken, Dorozsmán alakultak önálló helyi szervezetek.

A következő, 1990. évben 306 főre, 1991-ben 592-re szaporodott a megyei taglétszám, 1994-ben már 664, 1999-ben 747, 2009-ben 886 fő volt a megyei tagok száma, ma 889 bejegyzett tagja van a megyei POFOSZ szervezetnek. Ebből sajnos már csak 133 fő él. A POFOSZ-ba belépni csak büntetési hivatalos okirat-bizonyíték alapján lehetett. (Ettől tömeges eltérés csak a budapesti szervezetnél vált általánossá az utóbbi 8-10 év alatt, ahol több mint ezer fő minden igazolás és büntetett előélet nélkül került a POFOSZ-tagok közé, alapszabály-ellenesen, máig büntetlenül.)

A belépések gyors szaporodása a Délmagyarország című napilapban háromszor közzétett tájékoztató szövegnek volt köszönhető. E szöveg tudatta az olvasókkal, hogy a volt politikai üldözöttek öt csoport-kategóriájába tartozók léphetnek be a Szövetségbe: az 1956-os forradalomban részt vevők és ezért megtorlást elszenvedtek (221 fő, a tagság 26%-a), az 1945-1990 között politikai ok miatt megbüntettek, a hadifoglyok, a GULAG-ra elhurcoltak (317 fő, 37%), a kitelepítettek (46 fő, 5%) és a kényszermunkára vezényelt katonák (69 fő, 8%). Kívülük 26%-ot tett ki az „egyéb”, egzisztenciális ok miatt büntetettek száma. A börtönbüntetés és a meghatározatlan időtartamú internálás azonos értéket kapott.

A büntetettégek számaránya szerint 3 utólagosan regisztrált tagunk: Kovács József, Danner János és Földesi Tibor. Életfogytiglani ítélet: Fekete Pál, „nagyidős” (4 év fölött): 74 fő, 8%, 1-4 év büntetés között: 243 fő, 28%, 1 év minimum és alatta: 345 fő, 40%-a a teljes taglétszámnak. Ezek a 2010. évi létszámadatok, az azóta belépett 18 fő nem változtatott az arányokon.

A megtorlást elszenvedett POFOSZ-tagok társadalmi mellőzöttségének és kitaszítottságának ellensúlyozására jutalmul kitüntetések odaítélését vezettük be. Antal József miniszterelnök levélben közölte Szövetségünkkel, hogy nem látja szükségesnek ezeket a politikai üldözötteknek nyújtott kitüntetéseket. Erre Csongrád megyében 100 tagunk számára verettünk bronzérem kitüntetést, amit öt alkalommal osztottunk ki. Ezt százan kapták meg (5%), a később aztán bevezetett állami kitüntetést: 1956-os Emlékérmes és Emléklapot 199 fő kapta meg (22%), Szabadság Hőse 60 fő (7%), Hazáért Érdemkereszt 209 fő (24%). Ezeken kívül a később alapított állami kitüntetésekre is számos tagunkat lehetett felterjeszteni, de ezek odaítéléséről

és a katonai kitüntetések számáról nincs hiteles adatunk. A javaslatok elfogadását az állami szervek nem jelezték vissza.

Az 56-os Emlékérem és Emléklap nyugdíjmeléssel járt együtt, de a többi nem.

A POFOSZ „érdekérvényesítő” tevékenységébe Csongrád megyében szervesen beletartozik, hogy a pártállam hatóságai, erőszak szervezetei, bíróságai által okozott iszonyatos és alig elviselhető szenvedést, kifosztást, életcélhiányt az érintkezés, beszélgetés, véleménykérés, törődés eszközeivel próbáljuk utólagosan némileg ellensúlyozni. E szervezeti tevékenységünk egyre nehezebb, mivel sokan a tagok közül életük utolsó éveit élik, és bizonyos súlyos megterhelésük enyhítésére az álamtól, mint egyetlen lehető illetékestől még csak ígéretet sem kaptak. Ez a volt hadifoglyokra és a kitelepítettekre vonatkozik legsúlyosabban. Zömében ez vonatkozik a valós kárpótlás helyett adott papírutalványok osztás gesztusára, amit az érintetteknek csak igen kis százaléka tudott tényleges értékre, pénzre váltani. Annál inkább gazdagodtak a spekulánsok, akik ki tudták várni a forintokért elvesztegetett kárpótlási jegyek mélyen névérték alatti kényszereladását. Ezt különösen fájdalmasá tette, hogy előttünk zajlott éveken át a zsidó holokauszt-rászorultak többszöri valós pénzürtékkel valódi kártalanítása. Így az évtizedeken át tartó másodrendű állampolgári szerep tovább folytatódott.

Mindezeknek a súlyát és megoldatlanságát, annak szervezeti keretben való megjelenését megkíséreltem ráhagyni a jelen és különösen a jövő felelőseire és kondicionáltjaira. Ezért már 1996-ban megjelent az általam írott és szerkesztett könyv a POFOSZ kiadásában „*Bűnhődés büntelenül*” címmel: 260 POFOSZ-tag bajtársam üldözötti életútjának ismertetésével és Szegeden előzőleg lezajlott tíz politikai büntetőper anyagának lefolyását, ismertetését: Lévai Béla, Halápi József, Bedő Zsuzsanna, Kard és kereszt, Szendrey László és társai, Baróti Dezső, Perbíró József és társai, Dávid Szaniszla, Berkes István és Köbölkúti Mihály pere és a domaszéki per, összesen 600 oldalon. Ezt követte 2002-ben a „*Szabadságharcunk a bolsevizmus ellen*” című, 539 interjút feldolgozó, háromkötetes, 1700 oldalas kitévő kiadványom, amelynek dr. Kahler Frigyes lektori jelentése szerint: „*Tudományos értéke kimagasló, tudatformáló, magas színvonalú tudományos mű*”. 2010-ben jelent meg a „*Számadás I.*” című, a POFOSZ Csongrád megyei szervezetének két évtizedét feldolgozó könyv, amelyből az itt felsorolt adatok nagyrészt megtalálhatók, és ezeken kívül még sok száz. Ezt követte az „*A POFOSZ két évtizede 1989-2009*” című két kötet 2014-ben 1300 oldalon, a Szövetség tevékenységének bemutatása, a budapesti és 18 megyei szervezet tevékenységének, szerepének feldolgozása, a helyi szervezetek vezetőinek segítségével. A „*Számadás II.*” 2015-ben jelent meg „*A POFOSZ stratégiája*” címmel. (Csak megjegyzésként mondom, hogy a sok évi, sok nappali és éjszakai munkával létrehozott emléktárak elkészítéséért, megjelentetéséért soha, egyetlen forint honorárium sem járt.)

Ezekkel a szakszerű próbálkozásokkal párhuzamban megkezdődött a POFOSZ belső erőihez viszonyítva hatékonyabb publikációs sor. Ez a feldolgozó folyamat máig tart, ezt végzi egy nyugalmazott kémelhárító rendőr alezredes, aki 1956-ban, mint szegedi Radnóti gimnazista diák maga is részt vett a vöröscsillag-eltávolító „csillagász” akcióban. Bálint László kezdetben azokat a folyamatokat derítette fel, amelyekben az ÁVH provokációjával gyanútlan, jóhiszemű és reménykedő magyarok, főként magyar parasztok estek áldozatul (Kereszt és kard), és kerültek súlyos börtönbüntetésbe, sőt számosan akasztófára. Publikációi, kitűnő felderítő ismeretének és szorgalmának köszönhetően átterelődtek az 1956 utáni megtorlások feldolgozásába. Tárgyszerű, pontos leírások ezek, szilárdabb alapot kölcsönöztek a magunk feldolgozásainak is.

De hogy a kép teljes legyen, hátra kell lépni jó néhány lépést, azaz a POFOSZ megalakulása előtti helyzetről és hatásokról is kell beszélni. Ugyanis tegnapi és mai szemléletünk folyamatos és logikus gördülésének irányát csak úgy fedezhetjük fel, ha hosszabban látjuk azt az utat, ami a POFOSZ létrejöttét megelőzte.

Ez az időelőzmény az MDF megalakulásának időszaka volt. Olyanféle politikai gyakorló szakasz, amelynek útgörbületeibe bele lehetett látni, felkészülni meredekebb, netán életveszélyes útszakaszokra is. A megalakult POFOSZ-ba nemcsak MDF-esek léptek be, hanem kisgazda, szociáldemokrata politikában gondolkodók vagy reménykedők, a későbbi SZDSZ-esek és persze pártonkívüliek is, de volt olyan aspiránsunk is, aki egyszerre három pártba is belépett, mondván elvként: „*Én vállalkozó vagyok, mindenkivel jóban kell lennem*”. De mi, akik forradalmi aktivitással, utána megtorló iskolázással fel voltunk vértezve, igencsak az MDF-be törekedtünk.

1987-ben már kezdett felforrni a szegedi közélet is. Itt van becses relikviáim között az MDF tagkönyv, 78-as sorszámmal, 1988. IX. 3-ai dátummal, Lezsák Sándor aláírásával, s itt van a meghívó az MDF első vidéki tanácskozására, Szegedre, 1988. október 1., szombatra szólóan, a JATE Auditórium Maximumába. Téma: *Hazánk demográfiai helyzete* (a zseniálisan előrelátó Fekete Gyula témája!). S végül a tanácskozás szervezői, akik közül legalább egy személynek az aláírása kell, hogy hiteles legyen a meghívó: Bíró Zoltán, Csengey Dénes, Csoóri Sándor, Fekete Gyula, Für Lajos, Kiss Gy. Csaba, Lezsák Sándor, Fejér Dénes, Mucsi Mihály, Pordány László, Raffay Ernő. Az ő nevük kellett garanciául, hogy csak legalább egyikük személyes ismerője lehet jelen a tanácskozáson. És itt van a BM III/III-as szervezetének jelentése is, szigorúan titkos minősítéssel, 1988. szeptember 5-ei dátummal: „1998. 08. 03-án Lakiteleken a Magyar Demokrata Fórum alakuló gyűlése, a résztvevők száma 351 volt... Fejér Dénes szegedi újságszerkesztő bejelentette, hogy 10 taggal megalakult az ottani MDF szekció... 1988. október 20. „az MDF-nek a szegedi Royal kávéházban f. hó 10-én tartott estéjén Fejér Dénes és Raffay Ernő

nyíltan hangoztatták szélsőséges, pártellenes nézeteiket... becsmérelték a félművelt apparatcsikokat. Célként jelentették meg a Munkásőrség felosztatásának elérését". Ezek és számos hasonlóak voltak a bevezető edzések a nemzeti politizálásba, majd a POFOSZ megalakításához.

De az első csalódások és megdöbbenések átéléséhez is. A nemzetinek mondott pártvezető megkülönböztető fogalmi kategóriájának megismerése is erre utalt. Az a hírhedt meghatározás, ami ügyesen és rafináltan keverte, s máig keveri a két hasonló fogalom jelentését, ami pedig pontosan magyarázza a jelentős különbséget. A miniszterelnök, mint igazi úriember, meglehetősen otromba stílusban bizonyított: *„Az ember gatyát vált, nem rendszert, mi rendszerváltoztatást végeztünk*". Ez az érvelés pontosan megmutatta a „nemzeti” miniszterelnök irányultságát és politikai szándékait. A váltás és a változtatás ugyanis jelentős különbözőséget határoz meg. A „váltás” mást, új utat jelent. A „vadváltó” fogalom a vadásznyelvben gyakori, s arra vonatkozik, hogy a vad másik útra tér át, azaz utat vált. A „változtatás” viszont világosan kifejezi, hogy aki ezt választja, nem tér le az útról, csak változtat (némileg) rajta, s aki ezt használja, kifejezi, hogy a régi, például reformált úton halad tovább. S ezzel mindjárt sikerült rámutatni a „forradalom” és a „reform” minősítésű utak különbözőségére is. Amit ezen a „tethelyen” nem illik túlságosan hangsúlyozni, mert a reformisták vendége vagyok. Ám lassan, az éppen leselejtezendő „polkorrekt” hazug vélekedés vagy elhallgatás helyett ki kell hangsúlyozni a különbséget. Ráadásul, hogy a miniszterelnöki logika is kapjon egy pofont: a gatyaváltás is azt jelenti, hogy tulajdonosa tiszta, másik gatyát vesz magára, nemcsak megváltoztatja, mondjuk kifordítja az addig viseltet. Az egykori miniszterelnök önmagát cáfolta jelentéstani okoskodásával.

A legfontosabb mutató azonban a megalakult POFOSZ saját induló tevékenysége, aminek jellegzetességét itt, Csongrád megyében máig is igyekszünk tartani. Az új belépő tagok fogadását, regisztrálását gördülékenyen s gyors ütemben kellett végezni, a már írott tömeges belépés-sorozat ütemben- és rendben tartására.

Első jelentős szándékunkat, markáns kérdésünket dr. Risay Nándorhoz, a Csillag börtön akkori igazgatójához írott levélben fogalmaztuk: *„Hol van az 1958. október 6-án, a Csillag börtönben kivégzett Kováts József halotti nyughelye?”* A levél dátuma 1989. december 20., három héttel a megalakulásunk után. A választ nem írta le a börtönparancsnok, csak telefonáltatott, hogy nem tudják, valahol a rabtemetőben. Talán a „temetést” végző emlékszik a helyre. Az eltemető állítólag egy kis kézikocsin vontá-húzta a holttemet, és ott földelte el, ahol még volt hely. Az eltemető már régen nyugdíjban volt, de megkerestük a tanyavilágban, és némi pénz- és pálinkaadománnyal sikerült aktivizálni. Napokig, talán hetekig be-behoztuk Szegedre autón, és változó helyeken végzett próba-fölhantolást. Eredménytelenül. Ezután géppel, dózerrel kísérleteztünk hetekig, egész táblákat bontott fel a

gép, de nem találtuk a holttest maradványát. Csontvázleletekkel ötször futottunk be a bonctani intézetbe, de minden azonosítási kísérlet, amit a bonctani orvosok végeztek el, eredménytelen volt. Segítségünkre leutazott Kováts József húga is, de az azonosítás az ő segítségével sem járt sikerrel.

Második, arculatfeltáró levelünk a máig ható és el nem múltó mulasztás és elkeseredés hatására jött létre. A levél a Zétényi-Takács jogtudorok által megfogalmazott törvénytervezet elutasítását követte, dr. Sólyom Lászlónak, az Alkotmánybíróság akkori elnökének szólt, 1992. március 19-ei dátummal: ... akik egykor „*az Alkotmányra és a törvényre hivatkoztak emberellenesen, igazságtalanul és erkölcstelenül jártak el velünk szemben. Tönkretettek bennünket, sok magyar testvérünket meggyilkolták, az országot, a nemzetet lezüllesztették, lealjasították. A jog és a Népköztársaság alkotmánya nevében. Ezek az emberek itt élnek közöttünk háborítatlanul, büntetlenül, sokszorosan jobb körülmények között, mint mi. Találkozunk velük, látjuk életmódjukat, nem egyszer a szemünk közé nevetnek. Az árulók, a rablók, a verők, a hóhérok. És van egy kis csapat, tagjai között az országvesztők csemetéivel, akik fontos beosztásokban, a hírközlő média kebelében, jogot színlelve hangoskodnak a hóhérok mellett. Ezek számonkérését akadályozta meg az Önök ítélete. ... Mi nem önöket, hanem a parlamentet választottuk törvényhozónak. ... figyelmükbe ajánljuk Elnök Úr, hogy amit egy nemzet többsége igazságtalannak ítél, azt az illem és a kötelező hallgatás nem sokáig tartja érvényben.*”

Választ „természetesen” soha nem kaptunk.

Ám még mindig reménykedünk! Holott jól látható, hogy a volt politikai üldözöttek, károsultak lényegi rehabilitációja nem történt meg.

Pedig a kitelepítettek ma is szenvedik az ellenük eljáró hatóságok, a pártállam általi tönkretételüket, kirablásukat. A volt hadifoglyok, többségükben rabszolgamunkát végző százezrek kártalanítását, rehabilitálását háromévente ismétlődő közgyűlésünkön, sőt vezető kormánytisztviselőhöz írott kérelmi beadványunkban kértük. Mindhiába. A volt hadifoglyok bűnösöknek, politikai üldözötteknek számítottak, akiknek élményeiről beszélni sem volt szabad.

A volt politikai üldözöttek szervezeteinek nevében, testületileg, tagságunk támogatásával fölléptünk a Gyurcsány-kormány által elfogadott rém-émlékmű, a vaskefe felállítására ellen. 2010-ben az új kormány első intézkedéseként vártuk e rémséges, minden rossz emlékünkhöz felidézését, voltaképpen a Gyurcsány-érát jelképező, jelentés- és emlékkideálját (ÁVH, szemkilövés) magán hordozó, azt képviselő, szégyenteljes építmény eltakarítását. És ma a Budapest kulturális arculatának átalakításáért felelős kormány megbízott kijelenti, többször is, hogy „neki tetszik”.

Ma is a legnagyobb taglétszámú, tulajdonképpen egyetlen jelentős tagságú POFOSZ élén olyan, „szabálytalan” módon odakerült országos vezetőapparátus van, amely alkalmatlan feladata végrehajtására.

Mi, a Szövetség megyei szervezetének tagjai, itt, ebben a kis déli megyében szellemileg, gondolatilag az elmúlt 26 év alatt jelentősen magasabb eredményeket hoztunk létre, mint bármely hasonló szervezetünk. Ezt létszámunkkal, könyveinkkel, fegyelmezett tagsági magatartásunkkal, tagdíjfizetésünkkel, szolidáris összetartozásunkkal bizonyítjuk. De e kis déli megyében mára szinte teljesen megszűnt, eltűnt a POFOSZ társadalmi szerepe, tudomásulvétele. Itt történt meg, hogy a forradalom hatvanadik évfordulójának méltó megünneplésére létrehívott 56-os Emlékbizottság nem is vett tudomást létezésünkről. Ez egyetlen más megyében sem fordult elő. Igaz, mi sem tudtunk az Emlékbizottság létezéséről. Ma sem tudjuk, ki mit képviselt, kért, várt el az ünneplés alkalmára az Emlékbizottságban. Állítólag az Egyetemen működött ez az 56-os Emlékbizottság. Amely egyetemen magam is befejeztem egyetemi tanulmányaimat, kiemelkedő minősítéssel, s amely egyetemnek az országban először létrehívott, nem állami könyvkiadójánál főszerkesztő voltam négy évig.

A POFOSZ megyei szervezete képviselőjében az idén [2016] februártól kezdődően, amikor a 60. évforduló méltó megünnepléséről szóló rendelkezés megjelent, őt illetékesnek vélt személyhez nyújtottam be tervezetet: dr. Schmidt Mária kormánybiztoshoz, a POFOSZ országos elnökéhez, dr. Botka László szegedi polgármesterhez, dr. Juhász Tünde megyei kormány megbízotthoz és utólag Kakas Béla megyei önkormányzati elnökhöz. A javaslatok közül egyre Botka László válaszolt, amit meg is valósított a városi önkormányzat, igaz a mi javaslatunkkal teljesen ellentétesen. Azt a kérést, javaslatot, hogy a tízes kerekességű évekhez, a negyvenedik és az ötvenedik évi forradalmi évfordulóhoz hasonlóan a POFOSZ talán így legilletékesebb és legérzékenyebb személyeként, a forradalmi szereplők 26 éve megválasztott képviselőjeként én emlékezzem meg az évfordulóról, csaknem csupán könyörgéssel tudtam elérni. Az is megtörtént, hogy az évforduló évekkal ezelőtti egyik alkalmára tett javaslat akkori megyei önkormányzat elnöke által elutasított kérést, hogy a megyei politikai üldözöttekről és üldözésről, valamint a forradalmi eseményekről és szereplőkről megírt 17 kötetnyi könyvkiadvány szerzőjét és szerkesztőjét érdemeik szerint ismerjék el. Ez úgy valósult meg, hogy egy szomszédos megye 56-os főszereplője által megyéjéről és szenvedéseiről írott könyveiért kapott magas Csongrád megyei elismerést. A Csongrád megyeiek semmit a tizenhét kötetért. Mintha nem is léteznének. Talán az illetékesek nem szeretnek vagy nem szoktak olvasni saját megyéjükéről, csak a szomszédéről? Egy „Forradalmi történetek” című, évek óta kiadásra, azaz a költségekre váró könyvnek, a kormány által milliárdokkal biztosított anyagi feltétele ellenére szóba sem került a kiadása. Ugyanígy a forradalom szegedi folyamatáról, napról-napra, szinte óráról órára folyó eseményeiről, megnevezett szereplőiről évekkal ezelőtt elkészült könyv forgalmi támogatásának kérelme is süket fülekre talált.

Mindennek ellenére vagy mindezek árnyékában mondok köszönetet Géczi Józsefnek és Sipos Józsefnek, hogy a forradalom élő és már meghalt szereplőit képviselő POFOSZ illetékesét is meghívta erre a konferenciára. És köszönetet mondok dr. Löffler Tibor úrnak, aki most szintén a konferencia létrehívójaként lépett fel, de különösen azokért a széleskörű és hatású publikációkért, amelyeket nagy örömmel és egyetértéssel olvasunk. De különösen elégedetté tett minket, hogy a vezető előadók között előadott a magyarországi forradalom utáni nemzeti törekvések kiemelkedő szereplője és az egykori „nemzeti miniszterelnök” szegényteljes törekvése és alaptalan hangzatos kijelentéseivel félreállított személy, dr. Bíró Zoltán is meghívottként megszólalt ezen a konferencián.

Úgy hírlik, a világ paradigmaváltás előtt áll, aminek első, sőt talán második lépését is megtették a történelem erre kijelölt szereplői. Ez a paradigmaváltás reményünk szerint közelebb visz bennünket, bennünket is annak az álomnak a megvalósulásához, amelyért sokan, mi is 60 éve, nem hősként, de gondolkodó, mérlegelő és cselekvő magyar fiatalként, honszerető férfiként a forradalmi pástra léptünk.

Összefoglalva, és a konferencia rendezőinek eredeti kérdésére válasz-kiegészítésül: szükségesnek tartottuk, hogy szervezetünk és tagságunk képét minél részletesebben és alaposabban mutassuk be e ritka lehetőségű konferencián. Mert Szövetségünk tagjai, egykori céljaink és szerepünk tartalmából következően alapvetően másmilyen személyes emlékeket idéznek.

1. Megyei POFOSZ szervezetünk gyors taglétszám-fölfejlődését az hozta létre, hogy az 1989 előtti évtizedek megalázó és megnyomorító módszereinek ellensúlyát várták a POFOSZ-tól mindazok, akik megszenvették azokat az éveket. Tehát: a biztonságos, az állampolgári nyugalomnak, a rettegés nélküli életnek az igénye.

2. A szervezet megalapításán munkálkodó személyeknek egymás kölcsönös ismerete, az elnyomás és megtorlás helyének, eszközeinek és módszereinek közös elszenvedésének emléke.

3. A létrehívott szervezet vezetésére megválasztott személyek kiválasztása. Az erre való alkalmasság, készség megítélésének elsősorban nem a büntetésül kirótt ítélet súlya, időtartama volt a meghatározó, hanem a vélt, a fogvatartás idején tapasztalt személyi alkalmasság, nézet, szemléletrendszer, a szolidaritás, a bajtársiaság, iskolázottság, kapcsolatteremtő adottságok.

4. A taglétszám gyors gyarapodása során az érdekképviselői-vezetői hierarchia gyors, folyamatos létrehozása, felépítése: a megyei, városi, községi, tanyai szervezetek alapítása, 3-5 tagú vezetői testületek, elnökségek helyi választással való kialakítása.

5. A tagsági lét formalizálása: a tagi jogosultság aktuális okiratokkal való igazolása, tagsági igazolványok, tagdíjfizetés a személyi jövedelem összegének arányában, rendszeres, regisztrált tagdíjfizetés.

6. Rendszeres tagsági találkozások, a közösség kialakítása, heti két napon tartott tájékoztató és meghallgató ügyeleti rendszer, évente kétszeri megyei közgyűlés.

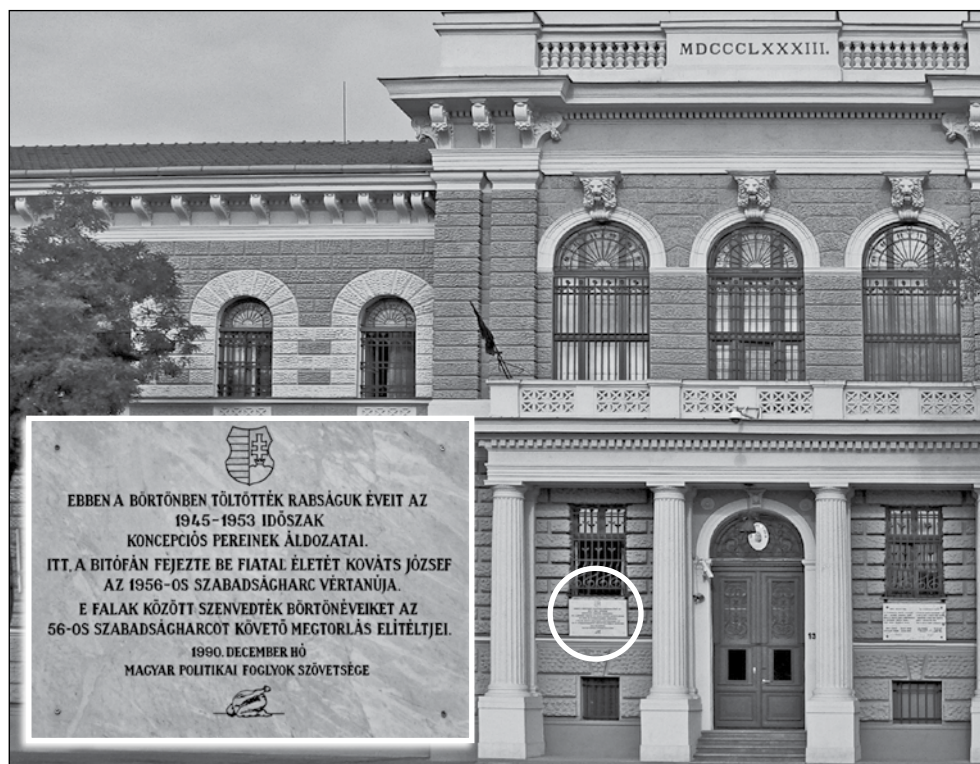
7. Közérdekű, a tagságot érintő ügyek intézése, állami határozatok vonatkozó részének ismertetése, alkalmazása, fölterjesztések rendje.

8. Nemzeti ünnepeken, megemlékezéseken részvétel, koszorúzások, felszólalások, állami ünnepeken közösségi részvétel.

9. Közösségi szimbólumok, jelvények, díszzászló készíttetése, használata.

Szervezetünk 27 éves működésének bemutatására a 15 perc előadói időtartam példátlanul kevés. Ezt a hiányt természetesen egy másik és más konferencia hivatott pótolni, amit az ebben érdekelteknek kell létrehozni, amelyben szintén alkalmazni kell az eltérő személetek kölcsönösségét is.

E tethelyre hívó, utaló konferencia nem a hatvanadik emlékévét idéző forradalom és szabadságharc céljainak, akcióinak, szereplőinek teljes körű felidézésére szolgál, csupán körülményeinek, következményeinek és a rendező szervezet személyi csatlakozásának emlékezésére. Ám kétségtelen, hogy a hatvanadik évforduló által biztosított bőséges anyagi kereteket céljának érdekében jól használja fel.

Szegedi Csillag börtön – politikai elítéltek emléktáblája (Fotó: Lovászi József)

Fejér Dénes: Az 1956-os forradalom szegedi résztvevői

Szeged 1956. Fent: felvonulás (okt. 24.), lent: gyűlés a Klauzál téren (okt. 25.)
(Móra Múzeum Fotótára/Liebmann Béla)

